

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Městský soud v Praze rozhodl v senátě složeném z předsedy Mgr. Martina Lachmanna a soudců Mgr. Jana Ferfeckého a Mgr. Martina Bobáka ve věci

žalobce: **Ing. J. R.**
bytem X
zastoupen advokátem JUDr. Josefem Sedláčkem
sídlem Starobranská 327/4, 787 01 Šumperk

proti
žalovanému: **Ministerstvo zemědělství**
sídlem Těšnov 65/17, 110 00 Praha 1

za účasti: **MUDr. M. R.**
bytem X
zastoupena advokátem JUDr. Pavlem Jelínkem, Ph.D.
sídlem Dražkovice 181, 533 33 Pardubice

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 28. 11. 2022, č. j. MZE-59901/2022-10051,
takto:

- I. Žaloba **se zamítá**.
- II. Žalobce **nemá právo** na náhradu nákladů řízení.
- III. Žalovanému **se nepřiznává** náhrada nákladů řízení.
- IV. Osoba zúčastněná na řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci

1. Právě posuzovaná věc navazuje na sérii sporů žalobce, který se opakovaně domáhá provedení změny údajů o uživateli zemědělské půdy ve společném jmění manželů (dále jen „SJM“). U dotčených půdních bloků je v evidenci půdy (LPIS) jako uživatel vedena jeho bývalá manželka (osoba zúčastněná na řízení). Správní orgány ani v tomto případě žádosti

Shodu s prvopisem potvrzuje M. V.

žalobce nevyhověly, neboť podle nich nepředložil žádný relevantní doklad opravňující je změnu provést. Také v této věci se tak vede spor o to, kdo disponuje oprávněním dotčené pozemky užívat.

2. Na jejím počátku bylo ohlášeno žalobce ze dne 18. 10. 2016 o provedení aktualizace (změny) v evidenci půdy ve smyslu § 3g zákona č. 252/1997 Sb., o zemědělství, v rozhodném znění (dále jen „**zákon o zemědělství**“). Státní zemědělský intervenční fond, Regionální odbor Olomouc, pracoviště Šumperk jako správní orgán prvního stupně (dále jen „**SZIF**“) oznámením o neprovedení aktualizace evidence půdy ze dne 7. 9. 2022, č. j. SZIF/2022/0570967 (dále jen „**oznámení**“), neprovedl část ohlášených změn (o jiné části ohlášení již dříve rozhodl), a to ohledně vymezených dílů půdních bloků nacházejících se ve čtvercích X, X a X v k.ú. X (LV č. X), k.ú. X (LV č. X) a k.ú. X (LV č. X). Podle SZIF totiž žalobce u pozemků náležících do SJM nesplnil podmínky § 3g zákona o zemědělství (nepředložil souhlas stávajícího uživatele – manželky ani jinou dohodu nebo doklad prokazující právní důvod užívání pozemků žalobcem).
3. Žalobce podal proti oznámení námitku dle § 3g odst. 6 zákona o zemědělství. Tu žalovaný v záhlaví označeným rozhodnutím (dále jen „**napadené rozhodnutí**“) zamítl a oznámení potvrdil.

II. Žaloba

4. Žalobce se svou žalobou domáhal zrušení napadeného rozhodnutí. V první části žaloby doslovně zrekapituloval znění námitky proti oznámení. Návazně na to označil napadené rozhodnutí za nepřezkoumatelné, neboť se žalovaný dostatečně nevypořádal s jeho argumentací. Navíc z něj není zřejmé, proč námitce nevyhověl. V tomto směru žalobce zdůraznil, že žalovaný nepřijatelně odkazuje na judikaturu Nejvyššího správního soudu (NSS), aniž citované pasáže souvisejí s řešenou věcí. Citované rozsudky se podle žalobce týkají jiného časového období a z podstatné části i jiných skutkových a právních okolností.
5. Klíčový závěr žalovaného, že byl povinen předložit souhlas bývalé manželky či vzájemnou dohodu, označil žalobce za mylný. Žalovaný podle něj opomíjí, že rozhodujícím je faktický stav, nikoliv souhlas bývalé manželky. Ostatně, tento názor zastával i sám žalovaný ve svém rozhodnutí ze dne 21. 5. 2021, č. j. MZE-24558/2021-11121, aniž později vysvětlil, proč se od něj odchýlil.
6. Nepodloženým je podle žalobce rovněž skutkové zjištění SZIF, že v roce 2016 probíhala souběžná péče o pozemky v SJM, která byla pro vzájemné vztahy s osobou zúčastněnou na řízení zřejmě vyloučena. Podle žalobce nebyly provedeny navržené důkazy o tom, že v roce 2016 dotčené pozemky užíval pouze on. Žalobce přitom odmítl přístup SZIF, že otázka faktického užívání pozemků bude řešena v navazujícím řízení podle § 3g odst. 8 zákona o zemědělství (upozornil též, že k této otázce se žalovaný vůbec nevyjádřil).
7. Žalobce dále poukázal na to, že se oba správní orgány nezabývaly námitkami o neoprávněném zápisu bývalé manželky jako uživatelky dotčených pozemků, ačkoliv v tomto řízení měly potvrdit nebo vyvrátit existující oprávnění dosavadního uživatele či ohlašovatele pozemky užívat. Cílem žalobce přitom není vyřešit soukromoprávní spor s bývalou manželkou, požaduje toliko posouzení (pro účely zápisu do evidence půdy), kdo z nich dvou, a z jakého právního titulu, pozemky podnikatelsky fakticky užívá.

III. Vyjádření žalovaného

8. Žalovaný ve svém vyjádření k žalobě setrval na odůvodnění napadeného rozhodnutí a navrhl zamítnutí žaloby. Zdůraznil, že v napadeném rozhodnutí se s argumentací žalobce dostatečně vypořádal. Odmítl tvrzení, že by se omezil pouze na obecný odkaz na judikaturu správních soudů. Citované pasáže rozsudků se zabývaly právě otázkou nutnosti zkoumat faktický stav užívání pozemků v SJM a historickým zápisem bývalé manželky žalobce do evidence půdy. Žalobce se mylně domnívá, že doklad o jeho vlastnickém právu k pozemkům je právním titulem pro jejich užívání. Dotčené pozemky náleží do SJM, a oprávněným uživatelem je tak ve smyslu evidence půdy jeho bývalá manželka.
9. Ke zmíněnému rozhodnutí ze dne 21. 5. 2021 žalovaný uvedl, že z něj nevyplývá, že faktické užívání nahrazuje právní důvod užívání. Toto rozhodnutí pouze vzalo žalobcem tvrzené faktické užívání dotčených pozemků jako příkaz pro zjištění, zda nedošlo ke změně poměrů dosavadního stavu mezi bývalými manžely (např. zda nedošlo k dohodě). Existenci dohody SZIF nezjistil, a setrval tak na závěru, že pozemky fakticky užívají oba manželé.
10. Ohledně historického zápisu manželky žalobce žalovaný uvedl, že ze správního spisu jednoznačně vyplývá, že pozemky, u kterých je v katastru nemovitostí jako jediný vlastník uveden žalobce, byly nabyty do SJM. Pozemky, které žalobce získal za trvání manželství, ohlásil v letech 2007-2011 do evidence půdy na svoji manželku, nicméně oprávněnost tohoto zápisu není předmětem tohoto řízení. Proto ke dni ohlášení byla bývalá manželka žalobce uživatelem, který prokázal podmínku zápisu (platný právní důvod užívání), a to jejím spoluvlastnickým právem k dotčeným pozemkům.
11. Tvrdí-li žalobce, že pro účely poskytování dotací je nepřípustné, aby byl jako uživatel v evidenci půdy zapsán ten, kdo ji fakticky neužívá, žalovaný zdůraznil, že účelem tohoto řízení není zkoumat, zda bývalá manželka oprávněně pobírá dotace (nadto užívání je jen jednou z podmínek pro jejich poskytnutí). V této věci má posouzení užívání půdy pouze povahu úsudku o předběžné otázce, a nenahrazuje tak autoritativní řešení sporu civilními soudy. V řízení o aktualizaci evidence půdy se zkoumá skutkový stav jen do té míry, aby bylo potvrzeno, nebo vyvráceno existující oprávnění dosavadního uživatele pozemky užívat.

IV. Vyjádření osoby zúčastněné na řízení

12. Rovněž osoba zúčastněná na řízení označila žalobu za nedůvodnou. Poukázala na to, že žalobce ji nepřípustně postavil na opakování námitkové argumentace. Zdůraznila, že žalobce nedisponuje právním titulem k užívání dotčených pozemků, a jeho žádosti o provedení aktualizace evidence půdy proto nelze vyhovět. Ztotožnila se s tím, že v řízení o aktualizaci evidence půdy se neposuzuje správnost tehdejšího zápisu v evidenci půdy, ale pouze splnění podmínek pro provedení změny zápisu. Žalobce tyto podmínky nenaplnil. Dotčené pozemky náleží do nevypořádaného SJM, změna zápisu je proto závislá na dohodě žalobce s osobou zúčastněnou na řízení. Je tak nerozhodné, že je žalobce v katastru nemovitostí zapsán jako jediný vlastník dotčených pozemků.
13. I v ostatním se osoba zúčastněná na řízení ztotožnila s argumentací žalovaného a dodala, že ze strany žalobce jde o zneužívání práva: jeho přístupem je dlouhodobě poškozována, kvůli probíhajícím sporům, které s ní žalobce vede, nemůže usilovat o vyplácení dotací

k dotčeným půdním blokům. Z tohoto důvodu navrhl, aby jí soud přiznal náhradu nákladů řízení.

V. Posouzení věci Městským soudem v Praze

14. Městský soud v Praze ověřil, že žaloba byla podána včas, osobou k tomu oprávněnou, a jedná se o žalobu přípustnou, splňující všechny formální náležitosti na ni kladené. Napadené rozhodnutí žalovaného soud přezkoumal na základě skutkového a právního stavu v době vydání rozhodnutí a v mezích uplatněných žalobních bodů [§ 75 odst. 1 a 2 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“)], jakož i z pohledu vad, k nimž je povinen přihlížet z úřední povinnosti.
15. Soud dospěl k závěru, že žaloba **není důvodná**.
16. O podané žalobě soud rozhodl bez nařízení jednání, neboť účastníci řízení na nařízení jednání sami netrvali (souhlas žalobce byl v souladu s § 51 odst. 1 s. ř. s. presumován). Soud nenařizoval jednání ani za účelem dokazování, neboť při posouzení věci bylo možné vyjít z podkladů ve správním spise, jímž se samostatně nedokazuje. Nad rámec obsahu správního spisu účastníci nenavrhovali žádné důkazy.
17. Nejprve se soud musel zabývat namítanou nepřezkoumatelností napadeného rozhodnutí. Tu žalobce spatřuje v tom, že se žalovaný nedostatečně a neúplně vypořádal s jeho argumentací v námitce. Podle soudu je napadené rozhodnutí přezkoumatelné.
18. Soud nejprve zdůrazňuje, že nepřezkoumatelností trpí pouze takové rozhodnutí, které skutečně nelze objektivně přezkoumat (např. rozsudek NSS ze dne 28. 2. 2017, č. j. 3 Azs 69/2016 - 24). Subjektivní představy žalobce o podrobnosti odůvodnění automaticky nevyvolávají nepřezkoumatelnost.
19. Napadené rozhodnutí přitom představuje ucelený argumentační celek založený na tom, že žalobce neprokázal právní důvod užívání dotčených pozemků, a tak nesplnil podmínku pro změnu zápisu uživatele v evidenci pudy. To, že žalovaný výslovně nevypořádal každou dílčí námitku zvlášť, nemohlo v okolnostech tohoto případu způsobit nepřezkoumatelnost napadeného rozhodnutí. Zásadní je, že k podstatě všech okruhů námitek se žalovaný v rámci své argumentace vyjádřil, resp. k nim citoval relevantní judikaturu.
20. To platí tím spíše, že podle žalovaného značná část podané námitek a v ní uplatněné argumentace nesměřovala k jádru věci, kterým je posouzení existence aktuálního užívacího oprávnění žalobce a osoby zúčastněné na řízení ve smyslu prokázání právního titulu, a netýkala se předmětu tohoto řízení (otázka historického zápisu manželky a tehdejší souhlas žalobce s ním, přístup k dotacím atd.). Žalovaný proto legitimně těmto otázkám nevěnoval výraznou pozornost (uvedené přestřel na str. 5 dole napadeného rozhodnutí). Konečně, žalobce má sice pravdu, že se žalovaný vůbec nevyjádřil k tvrzení SZIF k § 3g odst. 8 zákona o zemědělství, to je však jen dílčí nedostatek, který nečiní napadené rozhodnutí nepřezkoumatelným (viz též dále).
21. Soud nemůže přisvědčit ani tomu, že by žalovaný nepřípustně nahradil odůvodnění napadeného rozhodnutí pouhou citací rozsudků NSS ze dne 7. 10. 2020, č. j. 7 As 68/2020 - 27 a č. j. 7 As 69/2020 - 30. Žalovaný je do odůvodnění začlenil, jelikož jejich závěry se pro skutkovou obdobnost řešených situací (včetně stejných stran sporu) vztahují k projednávané věci. Odcitoval jejich relevantní pasáže o tom, že žalobce nepředložil doklad prokazující právní důvod užívání dotčených pozemků (bod 20 obou rozsudků),

dále skutečnost, že v tomto typu řízení se neposuzují okolnosti historického zápisu manželky žalobce jako uživatele (bod 24 obou rozsudků).

22. Jedná-li se o pasáž zdůrazňující skutečnost, že za uživatele je třeba považovat osobu zapsanou v evidenci půdy, nejsou-li splněny podmínky pro změnu zápisu (bod 23 obou rozsudků), nelze přisvědčit žalobci, že by si žalovaný vystačil jen s tímto tvrzením. Žalovaný totiž vzápětí zdůraznil potřebu zabývat se i tvrzeným faktickým užíváním, a to z pohledu, zda nedošlo i ke změně právního důvodu, resp., zda nedošlo k dohodě mezi bývalými manželi. Je proto zřejmé, že žalovaný citací relevantních bodů uvedených rozsudků reagoval na některé dílčí námitky, kterými se v obdobné podobě již správní soudy zabývaly.
23. Zastává-li žalobce opačný názor, bylo na něm, aby v žalobě podrobněji vysvětlil, proč tyto rozsudky s projednávanou věcí časově, ale zejména skutkově a právně nesouvisí. S ohledem na dosti vágně formulovanou žalobní námitku lze uvést pouze to, že závěry uvedené v předmětných rozsudcích jsou po skutkové i právní stránce zcela příléhavé i v projednávané věci, a i zdejší soud z nich vycházel, resp. neshledal důvod se od nich odklonit. Na relevanci jim neubírá ani to, že se týkají jiného časového období, podstata argumentace zůstává stále stejná.
24. Soud tak mohl přistoupit k věcnému přezkumu. Vzhledem k tomu, že jeho součástí žalobce vedle samostatně uplatněných žalobních námitek směřujících proti postupu žalovaného učinil i svou námitkovou argumentaci (doslovně ji zopakoval), soud v první řadě odkazuje na odůvodnění napadeného rozhodnutí, kde se podstatou námitky – jak soud shora dovodil – žalovaný již dostatečně zabýval, popřípadě zdůvodnil, že se dané otázky netýkají předmětu tohoto řízení. V této souvislosti soud připomíná, že žalobce musí vždy vzít v úvahu, že žalobou napadá rozhodnutí o opravném prostředku (zde o námitce), které jeho ve správním řízení uplatněné argumenty vypořádává. Žalobní body se proto musí vztahovat právě k obsahu napadeného rozhodnutí (srov. rozsudek NSS ze dne 20. 11. 2013, č. j. 4 As 78/2012 - 125). Soud se tak námitkovou argumentací bude zabývat jen do té míry, v jaké je relevantní z pohledu nosných závěrů napadeného rozhodnutí.
25. V této souvislosti je nutné připomenout, že svár mezi žalobcem a osobou zúčastněnou na řízení vznikl proto, že dotčené pozemky spadají do nevypořádaného SJM (ze správního spisu ani z tvrzení stran nevyplyvá opak). Podstata problému přitom obdobně jako v jiných řízeních žalobce tkví v tom, že u dotčených dílů půdních bloků je jako výlučný uživatel uvedena bývalá manželka žalobce. Ten již po mnoho let před správními orgány a správními soudy (viz citované rozsudky sedmého senátu NSS či nedávný rozsudek ze dne 7. 3. 2023, č. j. 7 As 242/2022 - 40) tvrdí, že změna zápisu uživatele dotčených dílů půdních bloků v evidenci půdy má být provedena v jeho prospěch. Je přesvědčen, že pouze jemu svědčí právní titul k užívání dotčených pozemků, a je jediným, kdo je fakticky užívá. Naopak, správní orgány a správní soudy většinou tvrdí, že je to bývalá manželka žalobce, komu svědčí právní důvod užívání dotčených pozemků.
26. Předmětem sporu v této věci, obdobně jako v jiných citovaných případech, je tak posouzení, komu svědčí právní titul k užívání dotčených pozemků, resp. kdo je oprávněn provést změnu v evidenci půdy. Soud vyšel z následující rozhodné právní úpravy.
27. Podle § 3g odst. 2 zákona o zemědělství „zjistí-li Fond, že ohlášení změny podle odstavce 1 je v rozporu s údaji vedenými v evidenci půdy nebo jiným ohlášením změny, **vyzve uživatele, který učinil ohlášení změny, popřípadě uživatele dotčeného tímto ohlášením k předložení**

Shodu s prvopisem potvrzuje M. V.

pisemné dohody odstraňující vzájemný rozpor nebo k předložení dokladu prokazujícího právní důvod užívání zemědělské půdy, která se stala předmětem rozporu [...]“.

28. Podle § 3g odst. 4 zákona o zemědělství SZIF ohlášení změny neprovede, *jestliže a) i po předložení dokladu podle odstavce 2 shledá údaje v ohlášení změny nepravdivými, nebo b) uživatel, který učinil ohlášení změny, nedoložil písemnou dohodu podle odstavce 2 nebo doklad prokazující právní důvod užívání zemědělské půdy, která se stala předmětem rozporu podle odstavce 2 [...]“.*
29. Podle § 3g odst. 8 zákona o zemědělství „*Fond může na základě vlastního zjištění nebo na základě podnětu ministerstva nebo jiného orgánu veřejné správy zahájit postup vedoucí k aktualizaci evidence půdy, popřípadě k úplnému vynětí z evidence půdy; takový postup Fond zahájí vždy, podá-li k tomu podnět vlastník pozemku, na němž se nachází díl půdního bloku. Fond vyzve dotčené uživatele k písemnému vyjádření ve lhůtě jím stanovené, která nesmí být kratší než 15 dnů ode dne doručení výzvy“* (pozn. zvýraznění v uvedených citacích doplněno soudem).
30. Pokud jde o judikurní východiska, je třeba zdůraznit, že správní soudy konstantě judikují, že v otázce aktualizace údajů v evidenci půdy jsou směrodatné údaje v ní uvedené. Jinak řečeno, pouze osobu tam zapsanou lze pro účel evidence půdy považovat za uživatele půdy (viz rozsudek NSS č. j. 7 As 242/2022 - 40, body 23 a 24, a tam odkazované rozsudky). Faktické užívání půdy není z pohledu evidence relevantní.
31. Soud přitom ani v nynější věci neshledal důvod odchýlit se od dosavadní ustálené judikatury NSS. Ve shodě s ní tedy zdůrazňuje, že v řízení o aktualizaci údajů v evidenci půdy se výhradně řeší, zda jsou splněny podmínky pro ohlášenou změnu – zda je prokázán nový právní důvod užívání. Je přitom třeba konstatovat, že žalobce žádný právní důvod pro užívání pozemků nedoložil. Předložil toliko výpisy z katastru nemovitostí, na kterých je uveden jako jediný vlastník dotčených pozemků. Soudy ale již opakovaně uzavřely, že samotné zapsání vlastnického práva není dostatečným právním titulem pozemky užívat, resp. to nevylučuje, že pozemek není součástí SJM. Tím spíše ne v nynější věci, kdy dotčené pozemky žalobce nabyt za trvání SJM, což žalobce sám potvrzuje – viz nadpis bodu 3. námitky či tvrzení, že bývalé manželce neupírá její spoluvlastnické právo (shodně rozsudek ze dne 7. 10. 2020, č. j. 7 As 68/2020 - 27, bod 21). V takovém případě je třeba ve smyslu § 713 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, respektovat, že v právních záležitostech jednají manželé společně, popřípadě jeden z nich jedná se souhlasem toho druhého.
32. Pokud žalobce trvá na tom, že na dotčených pozemcích fakticky hospodáří a trátí současným stavem zápisu např. na dotacích, nezbyvá zdejšímu soudu než jej odkázat na výše uvedené. Je třeba trvat na tom, že změna zápisu v evidenci půdy může být provedena pouze na základě prokázaného právního důvodu: (i) souhlasu bývalé manželky (ta jej zatím neudělila, přičemž ani doloženou e-mailovou zprávu z 1. 7. 2013 za souhlas ani za tvrzenou konkludentní dohodu, že každý z nich bude užívat polovinu společných zemědělských pozemků nelze považovat, jak již správní soudy opakovaně uzavřely), (ii) dohody o vypořádání SJM (nebyla předložena a žalobce sám v námitce potvrdil, že ani k uzavření takové dohody neměl důvod) či (iii) rozhodnutí soudu řešící poměry v rámci SJM, resp. jeho vypořádání. Svých práv se tedy musí domáhat primárně v rovině soukromoprávní.
33. Stejně jako faktické užívání je pro aktualizaci evidence vedlejší i otázka okolností zápisu manželky žalobce v evidenci půdy. S ohledem na zákonné a judikurní vymezení řízení

Shodu s prvopisem potvrzuje M. V.

o aktualizaci údajů není úkolem správních orgánů ani soudu posuzovat, zda byla bývalá manželka žalobce do evidence historicky zapsána oprávněně či nikoli (body 22 a 24 rozsudku NSS č. j. 7 As 68/2020 - 27). Podstatné je, zda žalobce případně předložil takové podklady, jež by její zápis později „překonaly“.

34. To se ovšem nestalo. Žalobce v průběhu řízení nezpochybnil právní důvod užívání pozemků zapsaného uživatele (bývalé manželky) prokázáním jemu svědčícího právního důvodu. Bez toho, aby žalobce prokázal svůj (silnější) právní důvod užívání, je jednoduše nutné vycházet z toho, že podmínky pro zápis manželky žalobce jako užívatelky do evidence půdy dány byly. I kdyby snad došlo k vypovězení jeho původního souhlasu, jak žalobce v průběhu správního řízení namítal, nemůže to automaticky znamenat důvod pro aktualizaci údajů – jemu svědčící právní důvod k užívání by žalobce musel doložit tak jako tak. Soud proto souhlasí se správními orgány, že nedošlo k naplnění podmínek pro provedení změny v evidenci půdy. Správní orgány zde v žádném případě nepostupovaly nijak svévolně.
35. K námitce nedostatečného zjištění, kdo dotčenou půdu skutečně užívá, a významu dřívějšího rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 5. 2021, č. j. MZE-24558/2021-11121, jímž bylo v této věci zrušeno původní oznámení SZIF o neprovedení aktualizace, soud zdůrazňuje, že žalobce zcela nepochopil, za jakým účelem bylo faktické užívání půdy v nynějším řízení zkoumáno. Nelze totiž popřít, že změna faktického užívání může mít v tomto řízení určitý význam. Ostatně, smyslem aktualizace evidence půdy je právě vedení tam zapsaných údajů do souladu se skutečností (srov. rozsudek NSS ze dne 9. 7. 2015, č. j. 3 As 187/2014 - 37). Význam faktického užívání a jeho zkoumání je však relevantní jen do té míry, do jaké lze z něj usuzovat na existenci právního důvodu užívání. Správní orgány musí zjišťovat, zda osoba, která tvrdí faktické užívání (a třeba i pozemky skutečně fakticky užívá), k tomu disponuje i právním titulem. Jinak řečeno, okolnosti faktického stavu mohou být významné pro zkoumání, zda neexistuje právní titul opravňující k tvrzenému užívání. Samo však není podmínkou pro zápis do evidence půdy; tím je právní titul (nejčastěji nájemní či pachtovní smlouva, výlučné vlastnictví atd.). I kdyby tedy správní orgány náležitě zjistily, kdo na pozemcích fakticky hospodář, ale již by jim žalobce nepředložil právní titul k takovému užívání, zápis do evidence půdy by stejně provést nemohly.
36. Soud dále zdůrazňuje, že v původním rozhodnutí ze dne 21. 5. 2021 žalovaný v návaznosti na tvrzení žalobce o výlučném užívání zavázal SZIF, aby vyzval účastníky k vyjádření ohledně této otázky. Cílem nicméně bylo zjistit, zda po právní stránce nedošlo mezi bývalými manžely a jejich prozatím společným nakládáním se SJM ke změně (zda např. neuzavřeli dohodu, zda nedošlo k vypořádání SJM či zda s jeho užíváním nevyslovila bývalá manželka jako uživatel vedený v evidenci půdy souhlas). Existence právního důvodu ostatně zůstala podstatou rozhodnutí SZIF a zjištění ohledně faktického užívání na tom nic nezměnila (str. 21 oznámení).
37. Soud přitom nepopírá, že v nynější věci správní orgány zaujaly o poznání důkladnější přístup, než v některých jiných řízeních, a to zřejmě i pod vlivem rozsudku zdejšího soudu ze dne 25. 11. 2020, č. j. 10 A 17/2020 - 71. V něm soud žalovanému vytkl, že přezkoumatelně nereagoval právě na problematiku faktického užívání pozemků žalobcem, resp. jeho bývalou manželkou, jak jim to uložil v ještě dřívějším rozsudku ze dne 17. 5. 2018, č. j. 9 A 46/2016 - 67. Ani v těchto rozsudcích ovšem zdejší soud nepopřel význam právního titulu k užívání pozemku – netvrdil, že by faktické užívání absenci právního Shodu s prvopisem potvrzuje M. V.

důvodu překonalo. Jinými slovy tak ani z tohoto rozsudku nelze dovodit, že by to, kdo pozemek skutečně hospodářsky využívá, mělo být zkoumáno nezávisle na právním důvodu užívání. Kromě toho, jakékoliv případné závěry ve vztahu k otázce faktického užívání byly překonány citovaným rozsudkem NSS č. j. 7 As 242/2022 - 40 (srov. jeho bod 26).

38. Pro závěry soudu v nynější věci je tak podstatné, že ani jeden z bývalých manželů nepředložil SZIF nic, co by nasvědčovalo tomu, že v roce 2016 došlo ke změně poměrů, pokud jde o právní důvod užívání pozemků. Na výzvu SZIF oba účastníci předložili mimo jiné čestná prohlášení vícero osob (zejména zaměstnanců a dalších spolupracovníků), která měla dle jejich slov doložit faktické užívání každého z nich. Zároveň také navrhli jejich výsledky (tomu SZIF nevyhověly). Osoba zúčastněná na řízení předložila jednak návrh dohody o vypořádání SJM ze dne 10. 2. 2015 (tu navrhl sám žalobce), ze které vyplývá, které pozemky on sám považuje za součást SJM. K uzavření dohody však zřejmě nedošlo. K prokázání svého faktického užívání dále předložila kopie listů registru zvířat, fotografie zvířat a čestná prohlášení jejích zaměstnanců (pro všechny pozemky v evidenci půdy, kde je uživatelem v k.ú. X). Konečně předložila vlastní čestné prohlášení, že je spoluvlastníkem pozemků v k.ú. X, kde v roce 2016 hospodařila. Vedle toho žalobce k prokázání, že od dubna roku 2015 fakticky užívá všechny dotčené díly půdních bloků, předložil čestná prohlášení osob s ním spolupracujících ohledně obhospodařování pozemků v k.ú. X a k.ú. X (pro k.ú. X takové čestné prohlášení ve správním spise chybí). Dále žalobce předložil faktury pro zajištěné sečení trávy, evidenci pastvy hospodářských zvířat z let 2015 – 2017 (pro k.ú. X) a seznam ústřední evidence k 30. 9. 2016 a 30. 9. 2017. Dále si SZIF nad rámec toho sám opatřil informaci od PČR (Obvodní oddělení X) ze dne 30. 8. 2021, ze které mělo vyplývat, že ke dni 17. 8. 2016 některé pozemky v k.ú. X obhospodařovala manželka žalobce (PČR tam tehdy šetřila podezření z protiprávního jednání).
39. Nic z uvedeného neobsahuje indicie ohledně změny právního důvodu užívání.
40. Přestože SZIF tyto podklady hodnotil i ve vztahu k prokázání faktického užívání dotčených pozemků v roce 2016, prizmatem citovaných judikatorních závěrů již tyto otázky nejsou pro posouzení věci podstatné. Soud se jimi proto blíže nezabýval. Proto lze též akceptovat, že SZIF neprovedl navržené výsledky svědků, jakkoli se takový postup v porovnání s tím, že jiné důkazy k faktickému užívání pozemků (vč. čestných prohlášení) provedl (pracoval s nimi), mohl jevit matoucí. Vycházeje z přístupu SZIF k otázce faktického užívání, nebyl zcela případný ani odkaz na přerušené řízení vedené podle § 3g odst. 8 zákona o zemědělství, v němž mělo být v úplnosti zkoumáno skutečné užívání pozemků. Pokud totiž SZIF ověřoval, kdo pozemky skutečně užívá, měl tak učinit důsledně, nikoli „polovičatě“.
41. Jak ovšem vyplývá z citované judikatury NSS, správní orgány nejsou v tomto typu řízení povinny tuto otázku zkoumat. SZIF tedy nepochybil, pokud faktické užívání v úplnosti nezkoumal. Namítané nedostatky skutkových zjištění tak nemohou mít žádný vliv na závěr SZIF, že žalobce nedoložil právní titul prokazující jeho oprávnění pozemky užívat. Uvedené platí i pro otázku „souběžného“ užívání pozemků žalobcem i osobou zúčastněnou na řízení v říjnu 2016. Námitkou, zda byl tento závěr dostatečně podložen, se proto již soud nezabýval. Přesto však pro úplnost dodává, že SZIF netvrdil společnou péči o pozemky, ale *snahu* o souběžné obhospodařování – obě strany usilovaly o užívání pozemků (str. 24 oznámení).

42. Konečně, pokud jde o námitky týkající se výkladu pojmů „zemědělec“ a „příjemce dotací“ ve smyslu unijní legislativy, tyto soud považuje za mimoběžné. Předmětem tohoto řízení není poskytování dotací. Soud se žalobcem souhlasí potud, že zákon o zemědělství rozlišuje „uživatele ohlašujícího změnu“ a „uživatele dotčeného tímto ohlášením“ (tj. stávajícího uživatele). Toto rozlišení je zřejmé z § 3g odst. 2 zákona o zemědělství, který ale stran prokázání právního důvodu užívání předně zavazuje právě uživatele ohlašujícího změnu, aby předložil dohodu nebo jiný doklad o právním důvodu užívání. V tomto ohledu je nesrozumitelnou argumentace žalobce, který sám změnu ohlašoval, a tedy měl předložit právní důvod svého tvrzeného užívání. Jazykový, gramatický, ale i logický (domáhá-li se změny, musí být schopen jí prokázat) výklad § 3g odst. 2 zákona o zemědělství jiný závěr nenabízí.

VI. Závěr a náklady řízení

43. Na základě všech shora uvedených skutečností soud neshledal žalobu důvodnou, a proto ji podle § 78 odst. 7 s. ř. s. zamítl. Výroky II a III o náhradě nákladů řízení jsou pak odůvodněny ustanovením § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalobce neměl ve věci úspěch, proto mu právo na náhradu nákladů řízení nenáleží. Žalovanému pak žádné náklady v souvislosti s vedením předmětného řízení nad rámec jeho běžné administrativní činnosti nevznikly. Soud mu proto náhradu nákladů řízení nepřiznal.
44. O náhradě nákladů řízení osoby zúčastněné na řízení soud rozhodl v souladu s § 60 odst. 5 s. ř. s. tak, že jí náhradu nákladů nepřiznal, neboť jí neuložil žádnou povinnost, s jejímž plněním by jí náklady případně vznikly. Ačkoli osoba zúčastněná na řízení soud požádala o náhradu nákladů řízení, soud ve smyslu § 60 odst. 5 s. ř. s. neshledal žádný důvod zvláštního zřetel hodný. K tomuto závěru dospěl jednak proto, že osoba zúčastněná na řízení v průběhu řízení zaslala toliko jedno vyjádření a ani netvrdila, že by z důvodů majetkových a osobních poměrů nemohla své náklady unést. Rovněž nelze *a priori* říci, že by podaná žaloba byla zjevným zneužitím práva.

Poučení:

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou (více) vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Případně-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Soudní poplatek za kasační stížnost vybírá Nejvyšší správní soud. Variabilní symbol pro zaplacení soudního poplatku na účet Nejvyššího správního soudu lze získat na jeho internetových stránkách: www.nssoud.cz.

Praha 6. září 2023

Mgr. Martin Lachmann v. r.
předseda senátu